

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра міжнародного права**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан юридичного факультету
Ярослав ЛАЗУР
«19» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО (ОСНОВИ ТЕОРІЇ)

Рівень вищої освіти
Галузь знань
Спеціальність
Освітня програма
Статус дисципліни
Мова навчання

**перший (бакалаврський)
29 Міжнародні відносини
293 Міжнародне право
Міжнародне право
обов'язкова
українська**

Робоча програма навчальної дисципліни «**Міжнародне публічне право (основи теорії)**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **29 Міжнародні відносини спеціальності 293 Міжнародне право** освітньої програми **Міжнародне право**.

Розробники: Котляр О.І., доцент, к.ю.н., зав. кафедри міжнародного права.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри міжнародного права

протокол № 10 від «17» серпня 2024 року

Завідувач кафедри - Ольга КОТЛЯР

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол № 8 від «19» серпня 2024 року

Голова науково-методичної комісії Павло ЧЕРЕВКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5 (ESTS)	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин –150		
Кількість модулів - 2	2-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента -	Семестр:	
Вид підсумкового контролю – іспит	4-й	4-й
	Лекції:	
Форма підсумкового контролю: усна форма	44 год.	14 год.
	Практичні (семінарські):	
	30 год.	8 год.
	Лабораторні:	
	- год.	- год.
	Самостійна робота:	
	76 год.	128 год.

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни «Міжнародне публічне право: основи теорії» є підготовка майбутніх фахівців у галузі міжнародного публічного права, спрямована на формування комплексних знань щодо сутності, особливостей, структури та змісту основних понять, категорій і термінів міжнародного публічного права, формування навичок використання чинних міжнародно-правових норм, принципів та звичаїв; підвищення правової культури і правосвідомості, а також виховання у студентів правового мислення, подальше розширення і поглиблення світогляду, що є необхідним для практичної діяльності майбутніх спеціалістів. Курс зосереджується на визначенні основних категорій міжнародного публічного права та забезпечує теоретичні знання та практичні навички у студентів.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у сфері міжнародного права

Загальних компетентностей:

ЗК 02 Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 05 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 06 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 08 Вміння працювати в команді.

ЗК 09 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальних компетентностей:

СК 01 Здатність критично осмислювати теорії, принципи, методи і поняття міжнародного права, права Європейського Союзу, порівняльного правознавства, враховувати темпоральний чинник та прогнозувати основні напрямки розвитку правових систем.

СК 02 Здатність формувати судження у сфері міжнародного права, права Європейського Союзу, національного права, порівняльного правознавства, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

СК 07 Здатність надавати юридичні висновки й консультації з питань міжнародного публічного і міжнародного приватного права, права Європейського Союзу, національного права України та права інших держав; прогнозувати і оцінювати юридичні ризики зовнішньополітичних та зовнішньоекономічних ініціатив та шляхи їхньої мінімізації.

СК 08 Здатність вести дискусію і дебати з міжнародно-правових та загально юридичних питань, готувати справи до розгляду в українських, закордонних, міжнародних судах і арбітражах.

СК 11 Здатність продовжувати професійне навчання із значним ступенем автономії.

СК 12 Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і проблеми в міжнародно-правовій та національноправовій діяльності.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ до спеціальності «Міжнародне право» (ОК 2),
Теорія держави і права (ОК 5),
Правничі системи сучасності (ОК 6),
Історія міжнародного права (ОК 9)
Основи міжнародних відносин» (ОК 13).

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 29 «Міжнародні відносини», спеціальності 293 «Міжнародне право» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Результати навчання	Шифр РН
Знати і розуміти основи зовнішньої політики держави, природу та динаміку міжнародних відносин, міжнародного співробітництва на універсальному та регіональному рівнях, ідентифікувати правовий статус суб'єктів міжнародних відносин та характер взаємодії між ними	ПРН 01
Розуміти історичний контекст формування міжнародно-правових норм та інститутів, цінності, що лежать у їхній основі, прогнозувати основні напрямки розвитку міжнародного і національного права.	ПРН 02
Знати і розуміти нормативні положення, доктрини і принципи функціонування міжнародної і національних правових систем, здійснювати на цій основі аналіз та кваліфікацію правових явищ, застосовувати міжнародно-правові норми та принципи в національній правовій системі.	ПРН 03
Доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з актуальних питань європейської та євроатлантичної інтеграції, міжнародного права, національного права та порівняльного правознавства	ПРН 12
Виробляти спільні рішення, працювати в команді, виявляти лідерські якості, визначати пріоритетні цілі у професійному і навчальному контекстах, планувати індивідуальну та групову роботу з метою їх досягнення	ПРН 13
Використовувати сучасні цифрові технології, здійснювати збирання з різних джерел, систематизацію та аналіз інформації щодо міжнародних і національних правових процесів і явищ	ПРН 15
Формулювати висновки, розробляти рекомендації, обґрунтовувати власне бачення шляхів розв'язання проблем	ПРН 16

у сфері правотворчої право інтерпретаційної та правозастосовної діяльності.	
Застосовувати сучасні наукові досягнення у сфері міжнародного права, права Європейського Союзу та національного права, інтерпретувати результати наукових досліджень та використовувати їх у практичній професійній діяльності	ПРН 17
Передбачати наслідки юридично значущих дій і рішень для окремих фізичних, юридичних осіб і держави.	ПРН 18

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Міжнародне публічне право» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає: контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань. За результатами практичних занять із кожного з модулів розраховується середньоарифметична кількість балів, що включається до підсумкової оцінки знань.

Протягом семестру студенти виконують завдання для самостійної роботи (анотація прочитаної додаткової літератури; переклад іноземних текстів встановлених обсягів; реферативні дослідження та есе; підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції та статей; проведення дослідження (проекту) з вузької проблематики з подальшою його презентацією тощо.

При виконанні самостійної роботи студент зобов'язаний додержуватися правил щодо академічної доброчесності та безпосередньо недопущення плагіату.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усні та письмові відповіді на семінарських та практичних заняттях, тестування.

Форма модульного контролю: письмова з елементами тестування.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний іспит.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5		
12	12	12	12	12	40	100

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T6	T2	T7	T9	T10		
12	12	12	12	12	40	100

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1 / Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття (у тому числі тематичні тестування)	15	95
Презентація	1	5
Реферат	1	10
Есе	1	10
Модульні контрольні роботи	2	80
Разом		200

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Оцінювання модульних завдань. Після виконання програми змістового модулю у визначений деканатом термін здійснюється поточний модульний контроль у вигляді письмової роботи та тесту, який оцінюється у межах від 1 до 40 балів. Якщо з об'єктивних причин студент не пройшов модульний контроль у визначений термін, то він має право за дозволом деканату пройти його протягом двох тижнів після виникнення заборгованості. Студенти, які не відвідували лекції або не в повному обсязі виконали завдання для самостійної роботи, до поточного контролю за змістовий модуль не допускаються.

Студент, який в результаті підсумкового оцінювання за модуль отримав незадовільну підсумкову оцінку, зобов'язаний скласти залік з дисципліни.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Поточне тестування та самостійна робота		Сума
Модуль 1	Модуль 2	
100	100	100

Оцінювання навчальних досягнень та практичних навичок студентів здійснюється за 100-бальною системою за 1 модуль.

Студент, який в результаті поточного оцінювання та підсумкового контролю за модуль отримав більше 60 балів, має право не складати іспит з дисципліни. У разі отримання позитивної підсумкової оцінки за модуль студент має право відмовитися від складання іспиту. У такому випадку в заліково-екзаменаційну відомість заноситься загальна підсумкова оцінка. При умові, що студент (ка) хоче поліпшити підсумкову оцінку за модуль із дисципліни, він (вона) має скласти іспит.

Оцінювання навчальних досягнень та практичних навичок:

Оцінка *відмінно (A)* виставляється, коли студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка *добре (B)* виставляється студенту, який повністю розкрив теоретичні питання на основі програмного та додаткового матеріалу. При виконанні практичних завдань студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка *добре (C)* виставляється студенту, який повністю розкрив теоретичні питання, а програмний матеріал викладено у відповідності до вимог.

Практичні завдання виконані в цілому правильно, але мають місце окремі неточності.

Оцінка *задовільно (D)* виставляється, коли студент розкрив теоретичні питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається помилок, за рахунок недостатнього розуміння програмного матеріалу.

Оцінка *задовільно (E)* виставляється, коли студент неповністю розкрив теоретичні питання, відповідь містить суттєві помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається значних помилок, а виконання завдань викликає значні труднощі у студента.

Оцінка *незадовільно (FX)* виставляється студенту, який не розкрив теоретичні питання і не може виконати практичні завдання. Як правило такий студент виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні.

Оцінка *незадовільно (F)* виставляється студенту, який не виконав навчальну програму або якийсь елемент її складової, має фрагментарні знання, які не дозволяють розкрити теоретичні питання і виконати практичні завдання. Такий студент не може викласти свою думку навіть на елементарному рівні.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Поняття, сутність та роль міжнародного права у сучасних міжнародних відносинах

Походження терміну «міжнародне право». Визначення поняття «міжнародне публічне право». Міжнародне право в період стародавнього світу, Середньовіччя. Класичне та сучасне міжнародне право. Глобальні проблеми сучасності і міжнародне право. Проблема забезпечення миру і безпеки. Інтернаціоналізація і зростання взаємозалежності держав світу. Загальнолюдські цінності і міжнародне право. Зовнішні фактори впливу на міжнародне право. Економічні відносини та міжнародне право. Взаємодія зовнішньої політики і міжнародного права. Ідеологія і міжнародне право. Навколишнє середовище, демографічні та інші фактори впливу на міжнародне право. Характерні риси міжнародного права. Структура міжнародного права. Функції міжнародного права. Природа юридично обов'язкової сили міжнародного права. Особливості виконання норм міжнародного права. Система міжнародно-правової відповідальності за порушення норм міжнародного права.

Тема 2. Співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права

Імплементация міжнародного права. Значення проблеми співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права. Теоретичні концепції про співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права (дуалістична, моністичні та інші теорії). Взаємодія та взаємовплив міжнародного і внутрішньодержавного права. Міжнародне і конституційне право України. Міжнародне право та інші галузі права України. Види і форми імплементации норм міжнародного права в законодавстві держав: відсилка, інкорпорація, трансформація, рецепція тощо. Механізм взаємодії правової системи України з правовими системами міжнародних організацій Ради Європи та Європейського Союзу.

Тема 3. Поняття системи міжнародного права

Система міжнародного права і система міжнародних відносин. Загальна характеристика структури міжнародного права. Поняття галузі міжнародного права та її структура. Поняття і структура інституту міжнародного права.

Тема 4. Норми міжнародного права

Поняття та визначення норми міжнародного права. Характерні риси норм міжнародного права. Значення норм міжнародного «м'якого права». Проблема

класифікації міжнародно-правових норм за різними підставами. Універсальні та локальні норми, імперативні (*jus cogens*) та диспозитивні норми (характерні риси, зміст, взаємодія). Кодифікація норм міжнародного права та її значення для подальшого розвитку міжнародного права.

Тема 5. Основні принципи міжнародного права

Поняття та історична обумовленість принципів міжнародного права. Характеристика принципів міжнародного права: юридична природа, умови функціонування, сфера дії. Взаємозв'язок і взаємодія принципів. Система принципів сучасного міжнародного права. Загальні принципи права та міжнародне право. Основні принципи - ядро системи міжнародного права, його вища юридична, морально-політична сила. Кодифікація принципів: Статут ООН, Декларація про принципи міжнародного права, які стосуються дружніх відносин та співробітництва між державами відповідно до Статуту ООН 1970 року, Заключний акт Наради з питань безпеки і співробітництва в Європі 1975 року. Правовий зміст і характеристика основних принципів міжнародного права: суверенної рівності держав; невтручання у внутрішні справи; рівноправність та самовизначення народів по міжнародному праву; незастосування сили та загрози силою; поваги прав людини і основних свобод; територіальної цілісності держави; непорушності кордонів; мирного розв'язання міжнародних спорів; співробітництва; добросовісного виконання зобов'язань по міжнародному праву

Тема 6. Джерела міжнародного права

Відмінність між формальними та матеріальними джерелами права. Поняття і види джерел міжнародного права. Стаття 38 Статуту Міжнародного Суду ООН про джерела міжнародного права. Основні та допоміжні джерела міжнародного права. Вимоги до джерел міжнародного права. Доктринальні підходи до джерел міжнародного права. Сучасна практика застосування джерел міжнародного права. Міжнародний договір як джерело сучасного міжнародного права. Місце міжнародного договору серед джерел міжнародного права. Класифікація та юридичний режим міжнародних договорів. Рішення міжнародних конференцій. Резолюції ГА ООН. Проекти Комісії міжнародного права. Віденська Конвенція про право міжнародних договорів від 23 травня 1969 р. Відмінність міжнародно-правових договорів від політичних угод. Міжнародний звичай як джерело міжнародного права. Значення міжнародного звичаю в сучасному міжнародному праві. Класифікація міжнародних звичаїв. Співвідношення міжнародного звичаю і міжнародного договору: порівняльна характеристика. Поняття загальних принципів права. Роль практики держав у відокремленні загальних принципів міжнародного права. Рішення міжнародних трибуналів. Арбітражні трибунали. Посилання на арбітражні рішення Постійної Палати Міжнародного Правосуддя та її попередників. Рішення Міжнародного Суду ООН. Судовий прецедент та Статут Міжнародного Суду. Рішення Суду Європейського Союзу. Рішення національних судів. Міжнародні військові трибунали. Праці вчених як додаткове джерело міжнародного права. Посилання на праці вчених офіційними представниками держав, міжнародними трибуналами та національними судами.

Ієрархія застосування джерел міжнародного права. Порядок використання матеріальних норм міжнародного права

Тема 7. Суб'єкти міжнародного права

Місце і роль міжнародного права у регулюванні міжнародних відносин. Вплив політики, права, моралі, релігії та культури на міжнародні відносини. Суб'єкти міжнародного права та учасники міжнародних відносин. Держави як основні суб'єкти міжнародного права. Вплив держав на міжнародні відносини. Міжнародні міжурядові організації. Універсальні та регіональні міжнародні організації і їх місце в міжнародних відносинах. Неурядові міжнародні організації та їх види. Значення міжурядових організацій на міжнародній арені.

Тема 8. Визнання в міжнародному праві

Поняття міжнародно-правового визнання. Теорії визнання. Юридична природа і значення визнання. Адресати та види міжнародно-правового визнання. Визнання держав у сучасному міжнародному праві. Критерії визнання держав. Визнання уряду. Умови та зміст визнання органів національного опору та визволення. Форми і засоби визнання. Юридичні наслідки визнання.

Тема 9. правонаступництво в міжнародному праві

Поняття правонаступництва. Юридична природа і значення правонаступництва. Об'єкти правонаступництва. Засади виникнення і умови правонаступництва. Права та обов'язки держав у галузі правонаступництва. Види правонаступництва. правонаступництво держав щодо договорів. правонаступництво держав щодо державної власності, державних архівів та державних боргів. Віденська Конвенція про правонаступництво держав щодо договорів 1978 р. і Віденська Конвенція про правонаступництво державної власності, державних архівів і державних боргів 1978 р. Юридичні наслідки правонаступництва. правонаступництво України після розпаду Радянського Союзу.

Тема 10. Відповідальність у міжнародному праві

Санкції та контрзаходи в міжнародному праві. Поняття, підстави та ознаки міжнародно-правової відповідальності. Поняття міжнародно протиправного діяння держави. Відповідальність держав за міжнародно-протиправні діяння. Класифікація міжнародних правопорушень. Суб'єкти міжнародної відповідальності і види міжнародно-протиправних діянь. Види і форми міжнародно-правової відповідальності держав. Обставини, що виключають відповідальність держав. Відповідальність держави за шкідливі наслідки правомірної діяльності. Відповідальність міжнародних організацій. Поняття та особливості міжнародно-правових санкцій. Міжнародно-правові санкції в системі колективної безпеки ООН та за її межами. Контрзаходи, сфера дії, підстави застосування.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
го		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
4-й семестр						
<i>Тема 1. Поняття, сутність та роль міжнародного права у сучасних міжнародних відносинах</i>	16	4	4	-		8
<i>Тема 2. Співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права.</i>	16	4	4	-		8
<i>Тема 3. Поняття системи міжнародного права.</i>	14	4	2	-		8
<i>Тема 4. Норми міжнародного права.</i>	16	4	4	-		8
<i>Тема 5. Основні принципи міжнародного права.</i>	16	4	4	-		8
<i>Тема 6. Джерела міжнародного права.</i>	18	6	4	-		8

<i>Тема 7. Суб'єкти міжнародного права.</i>	19	8	4	-		7
<i>Тема 8. Визнання в міжнародному праві.</i>	13	2	4	-		7
<i>Тема 9. Правонаступництво в міжнародному праві.</i>	13	2	4	-		7
<i>Тема 10. Відповідальність у міжнародному праві.</i>	13	2	4	-		7
Разом	150	44	30	-	-	76

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього го	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
4-й семестр						
<i>Тема 1. Поняття, сутність та роль міжнародного права у сучасних міжнародних відносинах</i>	16	2	1	-		13
<i>Тема 2. Співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права.</i>	15	1	1	-		13

<i>Тема 3. Поняття системи міжнародного права.</i>	14	1	1	-		12
<i>Тема 4. Норми міжнародного права.</i>	15	1	1	-		13
<i>Тема 5. Основні принципи міжнародного права.</i>	14	1	1	-		12
<i>Тема 6. Джерела міжнародного права.</i>	15	2		-		13
<i>Тема 7. Суб'єкти міжнародного права.</i>	16	2	1	-		13
<i>Тема 8. Визнання в міжнародному праві.</i>	16	2	1	-		13
<i>Тема 9. Правонаступництво в міжнародному праві.</i>	14	1		-		13
<i>Тема 10. Відповідальність у міжнародному праві.</i>	15	1	1	-		13
Разом	150	14	8	-	-	128

6.5 Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання полягає у написанні студентами рефератів відповідно до обраної ними тематики. При бажанні студента індивідуальна робота може бути виконана у формі науково-дослідної статті, тез доповіді на конференції, конкурсної наукової роботи і тощо.

За індивідуальну роботу студент має можливість отримати максимально 10 балів. Результати індивідуальної роботи надаються студентом для перевірки та оцінювання за 10 днів до початку екзаменаційної сесії.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: проектор.

Обладнання: комп'ютер.

Програмне забезпечення: windows, power point.

8. Основна література

1. Антонович М. Міжнародне публічне право: підруч. для студ. закладів вищої освіти. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 516 с.
2. Міжнародне публічне право : підручник : у 2 т. / [В.В. Мицик, Буроменський, О. В. Буткевич та ін.] ; за ред. В. В. Мицика. - 2-ге вид., змін. - Харків : Право, 2020. Т. 1 : Основи теорії. - 2020. 416 с.
3. Міжнародне публічне право : підручник : у 2 т. / [В. В. Мицик, М. В. Буроменський, М. М. Гнатовський та ін.] ; за ред. В. В. Мицика. - 2-ге вид., змін. - Харків : Право, 2020. Т. 2 : Основні галузі. 2020. 624 с.
4. Міжнародне право: Навч. посібник / За ред. М. В. Буроменського. К.: Юрінком Інтер, 2006. 336 с.
5. Міжнародне публічне право: основи теорії : навчально-методичний посібник / Х. Н. Бехруз, С. С. Андрейченко, М. В. Грушко та ін. Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. 252 с

Додаткова

1. Бевза Ю. П., Демчик Н. П., Мота А. Ф. Міжнародне право (у схемах і таблицях) : навч. посібник. Електр. навч. вид. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2023. 138 с.
2. Антипенко В. Ф., Тимченко Л. Д., Беглий О. В., Радзівілл О. А., Горян Е. В. Міжнародне публічне право : підручник. У 3 т. / за заг. ред. В. Ф. Антипенка. Київ : НАУ, 2012. Т. 1. 420 с. Антипенко В. Ф., Тимченко Л.

- Д., Беглий О. В., Радзівілл О. А., Горян Е. В. Міжнародне публічне право : підручник. У 3 т. / за заг. ред. В. Ф. Антипенка. Київ : НАУ, 2012. Т. 2. 348 с.
3. Анцелевич Г. О., Покрещук О. О. Міжнародне публічне право : підручник / за ред. Г. О. Анцелевича. Київ : Алерта, 2005. 424 с.
 4. Ахмад Касем Флркейбат. Застосування сили з погляду основних принципів міжнародного права. *Часопис Київського університету права*. 2003. №2. С. 64-69.
 5. Буткевич В. Г. Генеза доктрини міжнародної правосуб'єктності індивіда *Право України*. 2010. №2. С. 44-54.
 6. Буткевич В. Г. Міжнародне право. Основи теорії: підручник / В. Г. Буткевич, В. В. Мицик, О. В. Задорожній; за ред. В. Г. Буткевича. К. : Либідь, 2002. 608 с.
 7. Громовенко К. В. Проблеми загальних принципів права у міжнародному праві. *Науковий вісник Мінародного гуманітарного університету*. Серія: юриспруденція. 2021. № 49. С. 176-179. <http://vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc49/juspradenc49.pdf#page=176>
 8. Жукорська Я. Сучасна концепція міжнародно-правової відповідальності. *Актуальні проблеми правознавства* №3, С. 36-40. <https://appj.wunu.edu.ua/index.php/appj/article/view/749>.
 9. Жукорська Я. Правонаступництво України щодо договорів колишнього СРСР <https://surl.li/nwwxge>
 10. Задорожна С. Вплив особливостей права Стародавнього періоду на формування основних принципів міжнародного права *Національний юридичний журнал: теорія і практика*. 2016. С. 151-155. <http://www.iurnaluluridic.in.Ua/archive/2016/6/part 1Z34.pdf>
 11. Zadorozhna, S. M., Kyryliuk, N. V., Savchyn, N. M., Tokarska, A. S., & Vyhovskiy, L. A. Fundamental principles of law in the legal system of modern national and international law. *Relações Internacionais no Mundo Atual*. 2021. № 4 (33). P. 72-93.
 12. Задорожна С.М. Верховенство права: міжнародного, національного чи наднаціонального? Український часопис міжнародного права. 2021. № 4. С. 95-97.
 13. Задорожна С.М. Гарантії застосування принципів докласичного періоду міжнародного права // Український часопис міжнародного права. 2020. № 4. С. 37-44.
 14. Zadorozhna S. Doctrinal Differences in the Definition of the Principles of Public International Law. *European Journal of Law and Public Administration*. 2020. Vol. 7, no. 2. P. 70-79.
 15. Задорожна С.М. Спільні матеріальні принципи сучасних правових систем *Приватне та публічне право*. 2020. №3. С. 97-102.
 16. Задорожна С.М., Кирилюк Н.В., Маник А.З. Історія розвитку принципу суверенної рівності держав у період класичного міжнародного права *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 9. С.248-253.

- 17.Задорожна С.М., Кирилюк Н.В., Маник А.З. Загальні принципи в класичному міжнародному праві: від Вестфальського миру до ООН *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 4. С. 381-386.
- 18.Задорожна С.М. Дослідження принципів міжнародного права в роботах Олександра Вікторовича Задорожного. *Український часопис міжнародного права*. 2019. № 3. С. 43-46.
- 19.Задорожна С.М. Сучасні принципи міжнародного права в ієрархії норм міжнародного, наднаціонального і національного права. *Правові горизонти*. Суми, 2019. Вип. 14 (27). С. 125-132.
- 20.Задорожна С.М. Дослідження принципів міжнародного права в роботах Олександра Вікторовича Задорожного. *Український часопис міжнародного права*. 2019. № 3. С. 43-46.
- 21.Ільницька У. Особливості міжнародно-правової суб'єктності неурядових організацій / *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку*. Вип. 24. 2012. С. 84-91. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://tlaw.nlu.edu.ua/article/download/63700/59196>
- 22.Кийвець О. Загальні принципи права як джерело міжнародного права: природно-правовий та позитивістські підходи / *Вісник Маріупольського державного університету*. Сер. :Право. 2013. Вип. 5. С.141-148. Режим доступу : <http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vmdu pr 2013 5 27>.
- 23.Куян І. А. Проблема співвідношення принципів міжнародного права і національного суверенітету // *Публічне право*. 2011. №3. С.27-34.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/>
- 2.Постанови Пленуму Верховного Суду. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/postanovap/
3. Законодавство України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=index>
4. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Юридична бібліотека. URL: <http://pravo.biz.ua/>
6. Союз юристів України. URL: <http://www.lawyersunion.org.ua>
7. Верховний суд України. URL: <http://www.scourt.gov.ua/>
8. Юридичний портал. URL: <http://jurisprudence.com.ua/>
9. ЛІГА.net. URL: <http://liga.net/>
10. LEX - Правовой портал Украины. URL: <http://ukr-pravo.at.ua/>
11. Каталог юриста. URL: [http://lawukraine.com./](http://lawukraine.com/)
12. Юридичний радник URL: <http://www.yurradnik.com.ua/>
13. Юридична газета. URL: <http://yur-gazeta.com/>
14. British Library: Online Gallery. URL: <http://www.bl.uk/onlinegallery/index.html>
15. The Online Books Page. URL: <http://www.onlinebooks.library.upenn.edu/>

16. Правові системи НаУ. URL: <http://www.nau.kiev.ua/>

17. Юр-Інфо - сайт для юриста. URL: <http://www.yur-info.org.ua>